

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

ORIGINAL ARTIKEL

Storyline - en pædagogisk tilgang

Cand. pæd., Ph.d. Linda Schumann Scheel, cand. cur. Bente Reggelsen, cand. cur. Merete Væрге, cand. cur. Edel Thomsen, sygeplejerske Alice Meng.

(Ved henvisning til denne artikel: Scheel LS, Reggelsen B, Væрге M, Thomsen E, Meng A. Storyline – en pædagogisk tilgang. CFKR. 2010;3(1):1-5)

Storyline er en pædagogisk tilgang, der sætter fokus på kompleksiteten i praksissituationer og lægger vægt på samarbejde og kreativitet i undervisningssituationen. Storyline, der har sin oprindelse i Skotland, er primært anvendt i folkeskolen, men vi vil her i artiklen slå til lyd for, at den også har et stort potentiale inden for sygeplejerskeuddannelsen (Scheel 2000a, Hoffmann 2003). Artiklen er inspireret af samtaler med Director of Storyline Design and Chairman of the European Association for Educational Design Steve Bell, grundlæggeren af Storyline (se senere artikel i bladet).

Storyline kan beskrives som forløb:

"Storylineforløb er tematiske, problemorienterede undervisningsforløb, hvor det karakteristiske er, at undervisningen ikke kredser om et centralt emne, men er en fremadskridende fortælling - følger en storyline. Børnene bliver ikke belært, men lærer ved at opdage, reflektere, samtale og handle. De kommer til i fortællingens univers at arbejde med den virkelighed, de kender; så de udfordres til at udvikle deres forståelse af verden. En vigtig pointe er, at børnene hele tiden får at vide, at deres egen kreative og argumenterende tænkning er værdifuld" (Falkenberg 2000; Scheel 2000a).

Filosofien om læring i storyline er bl.a.: At læring er en subjektiv og aktiv proces hos den studerende. Læring handler om tænkning og er et socialt fænomen, fordi den sættes ind i en meningsfuld kontekst, hvor de studerende skal arbejde sammen og kommunikere i en lærende kontekst. Læring handler også om at udvikle nye kompetencer: nye færdigheder, ny viden og ny forståelse og læring giver nye muligheder for handling hos den studerende (Falkenberg 2007).

Elementer i Storyline

Storyline består, som det fremgår af ordet, af en 'story', dvs. en historie, der følger en linje, dvs. at historien har en rød tråd. Der er nogle faste grundelementer i enhver storyline: en tid, et sted, nogle personer (eller andre væsener), som har et liv på stedet og så sker der nogle hændelser.

Der er personer eller væsener til stede, hvilket betyder at de studerende altid vil have en personlig involvering gennem identifikation med disse i historien. Dette er bl.a. en af forskellene fra traditionel projektarbejde og problembaseret læring (Scheel et.al. 2000b). En anden væsentlig forskel er, at der i storyline anvendes forskellige materialer til at visualisere historien. Det kan være papir, pap, blyanter, internet, interaktiv white board eller andre informationskilder og moderne hjælpemidler. Det betyder, at der skabes en visuel kontekst mellem deltagerne i undervisningen. De studerende forstår ikke blot hinanden og lærerens udsagn og forklaringer ud fra ord eller begrebsmæssige forestillinger, men også fra en visuel kontekst, der kan indfange kompleksiteten i en situation.

At lære at lære

Vilkårene i undervisningen i dag er, at vi lever i en verden, hvor facts eller indhold bliver lettere at få adgang til, og hvor ingen underviser realistisk kan holde sig opdateret inden for en uddannelse.

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

ORIGINAL ARTIKEL

Vi må derfor bevæge os fra et indholdsbaseeret curriculum til et færdighedsbaseeret system, hvor formålet er at give de studerende de nødvendige færdigheder til selv at finde information, så de kan kommunikere deres ideer på mange forskellige måder. De studerende skal kunne tænke imaginært, de skal kunne takle problemer og teste løsninger. De studerende skal kort sagt *lære at lære* (Bell 2009).

Det ypperste mål for en underviser må derfor være at lære de studerende, hvordan de lærer. Målet for de studerendes succes bliver, hvordan de kan arbejde som lærende på egen hånd. Steve Bell skriver at, i Storyline tilgangen prøver vi at forme denne studieproces i alt, hvad der foregår (Ibid):

- vi starter fra det kendte
- vi designer nøglespørgsmål
- vi skaber hypoteser eller modeller
- vi tester modellen op imod research evidens
- vi tilpasser vores model til resultaterne
- vi evaluerer det vi har gjort

Disse fem elementer er alle vigtige i sygeplejerskeuddannelsen, men især nøglespørgsmål er væsentlige elementer i Storyline og adskiller sig fra andre pædagogiske tilgange. Nøglespørgsmål skal åbne op og kan f.eks. starte med: "Hvad tror I ...?", "Hvordan tror I...?" "Kan I forestille jer...?" For underviseren ligger udfordringen i ikke at give de studerende svarene, men i at stille spørgsmål, der lægger op til, at de studerende reflekterer og dermed lærer sygepleje (Scheel 2007).

I forbindelse med besvarelsen af spørgsmålene kommer de studerende frem med deres hypoteser. Deres forforståelser bliver synlige og mulige at sætte til debat af såvel underviser som medstuderende. Hypoteserne skal også efterprøves via litteraturstudier og interview med patienter mv. (Scheel 2000a). Denne fremgangsmåde er hensigtsmæssig, da den giver de studerende træning i at anvende såvel deres egne erfaringer som evidensbaseeret viden i relation til konkrete patientsituationer. De får således træning i eventuelt at revurdere deres hypoteser. Endelig vil evaluering af, hvad de studerende har lært, betyde en bevidstgørelse af den læring, der er foregået.

Storylinens overordnede struktur består af mange og ofte forskelligartede problemer og emner. For eksempel har hr. Hansen, der er halvsidig lam og har sukkersyge samt en hoftefraktur flere plejeproblemer, der takles efterhånden - som perler på en snor - hvor snoren er et logisk forløb af begivenheder, der foregår i den situationsmæssige sammenhæng, i et historisk forløb. Det skal fremhæves, at det er underviseren, der konstruerer hændelser og således sikrer, at de studerende holdes på sporet (Ibid.)

Storyline - oppe i tiden

Når vi slår til lyd for Storyline som en pædagogisk tilgang, er det først og fremmest fordi det, der er oppe i tiden, er det konstruktivistiske læringssyn, som kort fortalt handler om, at den enkeltes viden og erkendelse dannes som en subjektiv konstruktion.

Storylinetilgangen er inspireret af den sokratiske dialoggruppe, hvor fokus er på grundlæggende filosofiske spørgsmål, der omhandler basale emner i menneskets tilværelse, og som kun kan besvares via "ren tænkning" (Hansen 2000, s.88). I Storyline vil underviseren også sammen med de studerende have en spørgende tilgang, hvor det ikke handler om at finde en brugbar hurtig løsning.

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

ORIGINAL ARTIKEL

En stemning af venskabelighed, leg og plads til eksperimenter er ideel for at skabe en tryk stemning, til at gå på opdagelse og være nysgerrig.

I klasserummet skabes en historie, som alle ved er fiktiv, omend den kan tage udgangspunkt i virkeligheden og forholder sig til virkeligheden. Underviserens opgave er at hjælpe de studerende til at konstruere deres egen læringsproces ved at sammenkæde det kendte med, hvad der skal læres, altså finde den studerendes nærmeste udviklingszone. Storyline lægger således op til en differentieret undervisning.

Ifølge Vygotsky handler den nærmeste udviklingszone om "*afstanden mellem det faktiske udviklingsniveau, som bestemt af selvstændig problemløsning og det potentielle udviklingsniveau som bestemt af problemløsning under voksen ledelse eller i samarbejde med dygtigere kammerater*" (Engeström 1998, s.136). De studerende støttes altså i at erhverve sig ny viden og nye færdigheder, hvor underviseren er facilitator og kan vælge at indgå som ordstyrer for at udfordre de studerende.

De studerende vil ud fra deres læringsforudsætninger aktivt forholde sig til de problemstillinger, der udspringer af storylinen og vil være med til at udvikle og forandre fortællingen ud fra nye spørgsmål og undersøgelser via litteratur. Samtidig vil medstuderende støtte og bidrage med deres erfaringsbaserede og faglige viden, der er tale om differentieret undervisning. Tvivlsspørgsmål drøftes med underviseren, og den enkelte studerende er bekendt med de overordnede mål for undervisningen, men vejen til at nå målet vil være forskellig. Nye nøglespørgsmål fra underviseren skaber en rød tråd i fortællingen, og dermed sikres, at de studerende arbejder hen mod de mål og kompetencer, der er beskrevet i studieordninger og bekendtgørelser.

Storyline har endvidere elementer fra den værdsættende samtale, appreciative inquiry, hvor der også tænkes ud fra et konstruktivistisk princip, hvor målet ikke er at blive enige eller opnå konsensus, men netop at anerkende mangfoldigheden og forskelligheden og derved få øje på flere muligheder (Dalsgaard 2004).

Det er vigtigt at nævne, at alt ikke er hensigtsmæssig at lære gennem Storyline tilgangen. Det er en god ide at have en variation i uddannelsen, hvor den studerende også får forelæsninger, færdighedstræning m.v., der understøtter det, der skal læres. For at illustrere, storylinetilgangen, vil vi i det følgende give eksempler på, hvordan tilgangen kan indgå i psykiatrien i sygeplejerskeuddannelsen.

Muligheder i sygeplejerskeuddannelsen

For mange studerende er psykiatri et område i sygeplejen, som de har mange forestillinger om. De studerende udtrykker ofte selv, at de mangler konkret viden, at deres forståelse baserer sig på myter og fordomme, og nogle studerende er ret bekymrede for, hvad de kan komme til at opleve f.eks. af voldsomme situationer hos psykisk syge patienter. De studerende kommer således til undervisningen med et behov for og motivation til at blive klogere på det psykiatriske område, før de skal ud og møde patienterne i den kliniske undervisning.

Ved at lade de studerende arbejde ud fra storyline principper, hvor de konstruerer en person med psykiske vanskeligheder, som f.eks. det at høre stemmer, eller være deprimeret, så begynder de studerende at italesætte deres egen forforståelse og skabe et overblik over de udfordringer, som de gør sig forestillinger om, at de vil møde. Underviseren kan f.eks. spørge: "Hvordan ser et menneske med psykisk lidelse ud?" De studerende svarer f.eks.: "Man kan ikke se det på dem, det er det, der

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

ORIGINAL ARTIKEL

er det skræmmende. Når man møder dem nede i byen, så går de så mærkeligt.” Eller: ”Nogen mennesker går og snakker højt med sig selv.”

Underviserens nøglespørgsmål til de studerendes patient skal hjælpe de studerende til at komme igennem læringsprocessen, hvor de studerende bearbejder væsentlige faglige, etiske og juridiske områder. Herved er det de studerende, der aktivt tilegner sig et fagligt teoretisk grundlag, som de skal bruge i plejen til patienten. Det er vigtigt, at underviseren har fuldt overblik over bekendtgørelses – og studieordnings krav og mål¹, så de stillede nøglespørgsmål er styrende til at guide de studerende i rigtig retning af fagligt indhold.

Underviseren kan stille et nøglespørgsmål som: ”Hvordan forestiller du dig at patientens barndom har været?” De studerende har mange forslag, alt lige fra en god barndom til vold, misbrug og overgreb. Ofte kan aktuelle sager fra medierne komme på banen som pædofili, psykisk syge, der har hørt stemmer og så begået mord, eller selvmord. Sager, som bl.a. er en del af de studerendes forforståelse, og som de nu konkret skal have hold på. De studerende stiller selv flere spørgsmål, som de får behov for at finde svar på: ”Hvad vil det sige at høre stemmer, hvordan er det at have denne sygdom?”

For at kunne svare på spørgsmålene er det nødvendigt at opsøge viden. De studerende må læse litteratur, opsøge anden litteratur, finde nye forskningsresultater. De studerende vil i deres arbejde med at finde svar bevæge sig frem og tilbage mellem indhold og proces.

Principperne fra Storyline kan foruden at anvendes i undervisningen på skolen også anvendes i uddannelsen i klinikken samt i integrationen mellem skole og praksis. Et eksempel på uddannelse i klinikken kunne være at de studerende og praktikvejlederen konstruerer en Storyline om en fiktiv psykiatrisk patient indlagt på sygehuset. Hver uge tilføjer vejlederen nye hændelser til historien som drøftes i gruppen. De studerende møder i mellemtiden på afdelingerne, og vil kunne stille spørgsmål eller kunne drage paralleller mellem historien og det, de konkret oplever. De studerende kunne mødes igen senere på ugen og drøfte aspekter til den fiktive historie (Scheel 2000a).

Anvendelse af storyline mellem undervisningen på skolen og uddannelsen i klinikken kan eksempelvis foregå ved at undervisere fra skolen og sygeplejersker fra praksis sammen udvikler og gennemfører storyline med de studerende.

Vi finder storyline som pædagogisk tilgang interessant, især fordi den rummer muligheden for at lære kompleksiteten i sygeplejefaget med udgangspunkt i egne erfaringer kombineret med evidensbaseret viden, og tilgangen kan anvendes på skolen, i klinisk praksis og mellem skole og klinisk praksis i sygeplejerskeuddannelsen, og denne tilgang kan bidrage væsentligt til de studerendes læring og dannelse af kliniske erfaringer.

Litteratur

Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje af 24. januar 2008, UVM.

¹ Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje af 24. januar 2008, UVM.

CENTER FOR KLINISKE RETNINGSLINJER

ORIGINAL ARTIKEL

Bell, S. (2009). Storyline - A Pedagogy based on respect & Feelings. Steve Bell, Director of Storyline Design and Chairman of the European Association for Educational Design. Upubliceret artikel.

Dalsgaard, C. m.fl. (2004) Forvandling, værdsættende samtale i teori og praksis. Psykologisk Forlag.

Engeström, Y. (1998). *Den nærmeste udviklingszone som den basale kategori i pædagogisk psykologi*. I: Hermansen, M (red.) Fra lærings horisont- en antologi. Forlaget Klim, Århus.

Falkenberg C. (2007). *Learning Theory: Substantiating the Storyline Approach to Teaching*. I: Bell S, Harkness S, White G. Storyline, Past, Present and Future. University of Strathclyde; Glasgow.

Hansen, F.T. (2000) *Den sokratiske dialoggruppe. Et værktøj til værdiafklaring*. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S. København

Hoffmann. E. (2003) *Skab din egen patient*. Sygeplejersken nr. 5.
<http://www.sygeplejersken.dk/sygeplejersken/default.asp?intArticleID=9518&menu=195009>

Scheel, LS. (2000a). Storyline - en metode i sygeplejerskeuddannelsen. Uddannelsesnyt 1. 11. årgang. Februar 2000.

Scheel, LS et. Al (2000b) *Storyline*. Sønderborg Sygehus.

Scheel, LS (2007). Refleksion og intuitiv didaktik-i-handling - vejledningssamtaler i praksis. Ph.d. afhandling. Danmarks Pædagogiske Universitet.